

Súd: Okresný súd Trebišov
Spisová značka: 1T/62/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7920010469
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Lengyel
ECLI: ECLI:SK:OSTV:2023:7920010469.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov, samosudcom Mgr. Petrom Lengyelom, v trestnej veci obžalovaného A. B., vedenej pre zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Tr. zákona, na hlavnom pojednávaní 7.9.2023 takto

r o z h o d o l :

Obžalovanému A. B. C. D. E. F. G. H. I. F., nar. XX. X. XXXX v G., trvale bytom bez udania Košice,

s poukazom na právoplatne uznanú vinu zo spáchania zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Tr. zákona rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 1T/62/2020 z 13.1.2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6To/31/2022 z 19.5.2022,

s ú d u k l a d á

Podľa § 270 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 38 ods. 2 Tr. zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zákona, v spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zákona súd výkon uloženého trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá a obžalovanému ukladá probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Tr. zákona súd určuje skúšobnú dobu na 4 (štyri) roky.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 3 Tr. zákona súd ukladá obžalovanému obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a omamných, psychotropných a iných návykových látok.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 Tr. zákona súd ukladá obžalovanému povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov podal 10. septembra 2020 Okresnému súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) na obžalovaného A. B., nar. XX. X. XXXX v G., trvale bytom bez udania Košice (ďalej aj „obžalovaný“) obžalobu pre zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona.

Okresný súd po vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 1T/62/2020 z 13.1.2022, ktorým obžalovaného uznal za vinného zo zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Tr. zákona, za čo mu, za použitia

§ 38 ods. 2 Tr. zákona a § 39 ods. 1 Tr. zákona, uložil trest odňatia vo výmere tri roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu štyri roky s probačným dohľadom, v rámci ktorého mu uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania omamných, psychotropných a iných návykových látok a povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Krajský súd v Košiciach na podklade odvolania prokurátora podaného proti výroku o treste, uznesením sp. zn. 6To/31/2022 z 19.5.2022 rozsudok prvostupňového súdu z 13.1.2022 podľa § 321 ods. 1 písm. b), c), ods. 2 Tr. poriadku zrušil vo výroku o treste a o spôsobe jeho výkonu a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Odvolací súd zrušujúce rozhodnutie odôvodnil (v podstate) tým, že pri rozhodovaní o treste je osobu páchatel'a potrebné hodnotiť vo všetkých súvislostiach, pričom nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy a prognózu budúceho vývoja jeho správania na základe objasnenia jeho osobných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom. Za týmto účelom je preto potrebné do konania pribrať znalca z odboru psychiatra za účelom posúdenia vyspelosti a úrovne obžalovaného, aj v kontexte skutočnosti, že obžalovaný podľa jeho vlastného vyjadrenia fetuje toluén, ktorý má nepriaznivý vplyv na psychiku človeka.

Okresný súd po vrátení veci odvolacím súdom vydal podľa § 148 ods. 2 Tr. poriadku dňa 25.11.2022 príkaz na vyšetrovanie duševného stavu obžalovaného a uznesením z rovnakého dňa pribral do konania J. K. L., znalkyňu z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, za účelom znaleckého vyšetrovania obžalovaného a podania znaleckého posudku s odpoveďami na súdom ustanovené otázky.

Po doručení znaleckého posudku 23.1.2023 okresný súd nariadil vo veci hlavné pojednávanie na 30.3.2023, ktoré sa však nevykonalo z dôvodu neúčasti obžalovaného, hoci si predvolanie naň riadne a včas prevzal. Aj nasledujúce hlavné pojednávanie vo veci, 25.5.2023 bolo zmarené neúčastou obžalovaného, ktorého sa príslušnému útvaru PZ nepodarilo predviesť s tým, že podľa zistení polície sa obžalovaný nachádza v meste Trnava. Keďže ani obhajcovia sa presnú adresu pobytu obžalovaného napriek jeho snahe nepodarilo zistiť, súd 24.7.2023 podľa § 73 ods. 1 Tr. poriadku vydal príkaz na zatknutie obžalovaného, ku ktorému došlo 1.8.2023. Obžalovaný pri výsluchu po jeho zatknutí uviedol, že aktuálne sa zdržiava na ul. Záhradnej v Trebišove so svojou priateľkou, od včerašieho dňa pracuje v Zemplínskom Branči, predtým dva mesiace pracoval v Bratislave na stavbe, všetky uvedené práce vykonával na základe dohody, bez pracovného pomeru. Obžalovaný zároveň prevzal predvolanie na hlavné pojednávanie, operatívne nariadené na 7.9.2023 a prisľúbil účasť na ňom.

Podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, prirážajúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a prirážajúcich okolností.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona Ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 3 písm. d) Tr. zákona pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu však súd nesmie uložiť trest odňatia slobody kratší ako dva roky, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň päť rokov.

Na hlavnom pojednávaní 7.9.2023 bol postupom podľa § 268 ods. 2 Tr. poriadku prečítaný znalecký posudok (č. 7/2023) J. K. L., znalkyne z odvetvia psychiatria, podľa ktorého obžalovaný netrpí duševnou chorobou alebo poruchou v zmysle psychózy, bolo u neho zistené zneužívanie návykových

látok, a to toluénu a alkoholu, avšak bez prejavov závislosti od ich užívania. Úroveň psychického vývoja obžalovaného je slabšie rozvinutá, nemá veľké nároky na život, jeho zmýšľanie je aj vplyvom sociokultúrneho prostredia a intelektovej výbavy simplexné, rigidné, správanie je primitívne, s dôrazom na uspokojovanie aktuálnych potrieb, je však spôsobilý a schopný sociálneho správania a fungovania vo svojej komunite, ako aj mimo nej. Jeho osobnosť je menej diferencovaná, simplexne štruktúrovaná, emočne labilná, s primitívnymi vzorcami správania so sklonmi k impulzívnemu konaniu, s oslabenou frustračnou toleranciou. Vzhľadom na uvedené osobnostné vlastnosti, ako aj skutočnosť, že obžalovaný nemá snahu sa zamestnať a zmeniť svoj životný štýl, je podľa znalkyne predpoklad, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Z psychiatrického hľadiska pobyt obžalovaného na slobode nie je pre spoločnosť nebezpečný, dôvod na uloženie ochranného liečenia akéhokoľvek druhu nebol znalkyňou zistený.

Obžalovaný na hlavnom pojednávaní 7.9.2023 vypovedal, že aktuálne býva so svojou družkou v Trebišove na ul. I. Krasku č. 28, je bezdetný, pracuje brigádnicky, v evidencii uchádzačov o zamestnanie nie je vedený (na otázku, prečo je to tak, kýval hlavou, že nevie). Tiež uviedol, že v súčasnosti neužíva alkohol ani drogy, toluén nefetuje „už roky“ (na doplňujúce otázky obhajcu nevedel uviesť, čo je to rok, koľko mesiacov má rok), nie je voči nemu vedené trestné stíhanie v inej veci.

Z aktuálneho odpisu registra trestov vyplýva, že obžalovaný bol doteraz štyrikrát odsúdený. Prvý záznam v registri trestov je z roku 2015, keď Okresný súd Košice-okolie rozsudkom sp. zn. 5T/99/2015 z 25. 11. 2015 pri trestnom čine porušovania domovej slobody upustil od potrestania obžalovaného, a teda vo vzťahu k tomuto odsúdeniu sa na obžalovaného hľadí, akoby nebol odsúdený. Ďalšie tri odsúdenia obžalovaného sú z Českej republiky. Dňa 14. 6. 2019 bol obžalovaný rozhodnutím Obvodného súdu Praha I sp. zn. 44T/64/2019 uznaný za vineného z trestného činu krádeže, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 4 mesiace, ako aj trest vyhostenia na jeden rok (trest odňatia slobody obžalovaný vykonal 14.8.2020). Rozhodnutím Obvodného súdu Praha II sp. zn. 2T/4/2020 z 12. 1. 2020 bol obžalovanému za trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia a vykázania, uložený trest vyhostenia na jeden rok. Napokon rozhodnutím Mestského súdu Brno sp. zn. 5T/8/2020 z 18. 1. 2020, znovu za trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia a vykázania, bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiace (tento trest obžalovaný vykonal 16. 4. 2020).

V centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov má obžalovaný za ostatných 6 rokov 21 záznamov, z čoho 11 priestupkov spočívalo v násilnom konaní, pričom posledného priestupku (proti občianskemu spolunažívaniu) sa obžalovaný dopustil 15.6.2022. Mesto Trebišov k povesti obžalovaného neposkytlo informácie s odôvodnením, že obžalovaný na jeho území nemá vedený trvalý ani prechodný pobyt.

Základná trestná sadzba v posudzovanej veci predstavovala sedem až desať rokov odňatia slobody podľa § 270 ods. 2 Tr. zákona.

Súd na strane obžalovaného nezistil žiadnu poľahčujúcu okolnosť a ako priťažujúcu okolnosť mu postupom podľa § 37 písm. m) Tr. zákona v časti za bodkočiarkou, nepričítal tú skutočnosť, že už bol za trestný čin odsúdený. Okresný súd pritom prihliadol na odlišnú povahu predchádzajúcich (nezahladených) odsúdení, ktoré sa vzťahovali v jednom prípade na trestný čin krádeže a v dvoch prípadoch na trestné činy marenia výkonu úradného rozhodnutia a vykázania, ktorých spáchanie evidentne spočívalo v tom, že obžalovaný nerešpektoval vyhostenie z územia Českej republiky, ktoré mu bolo uložené pri jeho prvom (českom) odsúdení za krádež. Pri uvedených trestných činoch teda boli porušenými zákonom chránenými objektmi majetok, resp. poriadok vo verejných veciach, kým v teraz prejednávanej veci je porušeným objektom ochrana meny. Vzhľadom na mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona by napokon ani pričítanie priťažujúcej okolnosti obžalovanému podľa § 37 písm. m) Tr. zákona a následné obligatórne zvýšenie dolnej hranice základnej trestnej sadzby (podľa § 38 ods. 4 Tr. zákona) nemalo vplyv na v konečnom dôsledku uloženú výšku trestu. Inú priťažujúcu okolnosť súd u obžalovaného nezistil.

Vzhľadom na uvedené, po prihliadnutí na § 38 ods. 2 Tr. zákona, aj konkrétna trestná sadzba v danom prípade predstavovala sedem až desať rokov odňatia slobody.

Okresný súd po zvážení všetkých okolností prípadu (rovnako ako v prvom vo veci vydanom rozsudku) pristúpil k mimoriadnemu zníženiu trestu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby podľa

§ 39 ods. 1 Tr. zákona. Označené ustanovenie Trestného zákona takýto postup umožňuje, ak by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatela neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, a to (alternatívne) v dvoch prípadoch, buď vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatela.

Súd v danom prípade trest obžalovanému mimoriadne znížil s ohľadom na okolnosti prípadu, keď prihliadol na relatívne nízku hodnotu použitej falošnej bankovky (sto eur), ktorú obžalovaný dal do obehu (a teda na nízku závažnosť spáchaného trestného činu), ďalej na skutočnosť, že obžalovaný si falošnú bankovku neobstaral s vopred uváženým úmyslom neskôr ju použiť (teda nevyrobil ju ani si ju nedal vyrobiť), ale našiel ju v odpadkovom koši a napokon aj na skutočnosť, že obžalovaný evidentne v čase skutku zneužíval organické rozpúšťadlá (predmetnú bankovku chcel použiť na kúpu toluénu), čo muselo ovplyvňovať jeho úsudok.

Ďalej okresný súd pri znížení trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby prihliadol aj na to, že obžalovaný síce na hlavnom pojednávaní neurobil vyhlásenie o vine, avšak vypovedal (ako sa ukázalo v kontexte ostatných dôkazov) pravdivo, a to takým spôsobom, že sa v podstate usvedčoval zo spáchania trestného činu, bez snahy vyhnúť sa trestnej zodpovednosti, resp. ju zmierniť napríklad tým, že by poukazoval na to, že o falošnosti predmetnej bankovky (pri jej použití) nevedel.

Prvostupňový súd pri mimoriadnom znížení trestu napokon prihliadol aj na to, že podľa výpovede svedkyne M. N., matky obžalovaného (vykonanej ešte pred vyhlásením prvého rozsudku vo veci), ako aj podľa vlastnej výpovede obžalovaného po vrátení veci odvolacím súdom, sa tento v súčasnosti snaží viesť riadny život, žije v spoločnej domácnosti so svojou družkou, návykové látky neužíva a prostriedky na uspokojovanie svojich životných potrieb si obstaráva brigádnickou prácou.

Vzhľadom na súhrn uvedených skutočností by podľa názoru súdu bolo uloženie trestu v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby pre obžalovaného neprimerane prísne a nezodpovedajúce závažnosti a okolnostiam skutku, a preto súd obžalovanému uložil (mimoriadne znížený) trest odňatia slobody v trvaní 3 roky (podľa § 39 ods. 3 písm. d) Tr. zákona, pričom takýto trest je zároveň postačujúci aj na ochranu spoločnosti.

V kontexte zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu bola pre okresný súd relevantnou aj otázka, či obžalovanému je potrebné uložiť nepodmienečný trest odňatia slobody, alebo bude postačovať uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu na primeranú skúšobnú dobu. Hoci znalkyňa z odvetvia psychiatria v záveroch znaleckého posudku (v podstate) uviedla, že vzhľadom na osobnostnú výbavu obžalovaného a jeho neochotu zmeniť svoj životný štýl, je predpoklad, že obžalovaný bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, podľa názoru prvostupňového súdu je vzhľadom na nižšiu závažnosť spáchaného trestného činu, ako aj osobu obžalovaného v danom prípade na naplnenie účelu postačujúce podmienené odsúdenie so súčasným uložením probačného dohľadu nad správaním obžalovaného v skúšobnej dobe. Okresný súd pri tomto závere vychádzal (aj) z toho, že právna úprava pri súdenom trestnom čine (v základnej skutkovej podstate) nerozlišuje (celkovú) hodnotu falšovaných peňazí uvedených do obehu, ktorú je preto potrebné zohľadniť pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu. V danom prípade pritom išlo o jednu (obžalovaným nájdenú) falšovanú bankovku v hodnote 100 €, čo svedčí o nižšej závažnosti spáchaného trestného činu. Ani osobnostná výbava obžalovaného podľa prvostupňového súdu nemôže byť jediným (resp. rozhodujúcim) kritériom pri ukladaní trestu. Aj z vykonaného dokazovania je pritom zrejmé, že obžalovaný má snahu usporiadať svoj život (brigádnicky pracuje), napriek dlhšej dobe od spáchania súdeného skutku (štyri roky) nebol odsúdený v inej veci a na tunajšom súde nie je voči nemu vedené iné trestné konanie. Inými slovami povedané, okresný súd by uloženie trestu odňatia slobody s priamym nariadením jeho výkonu (tzn. uloženie nepodmienečného trestu) považoval najmä vzhľadom na (nízku) závažnosť spáchaného skutku, ale aj vzhľadom na dlhšiu dobu, ktorá uplynula od jeho spáchania a aj vzhľadom na osobu obžalovaného za neadekvátne a neprimerane prísne. Súd pri podmienenom odklade výkonu trestu tiež prihliadol na záver znalkyne, že obžalovaný nie je závislý od užívania návykových látok a že jeho pobyt na slobode nie je z psychiatrického hľadiska pre spoločnosť nebezpečný.

Trest odňatia slobody v trvaní tri roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na pomerne dlhú skúšobnú dobu štyri roky považuje prvostupňový súd za daných okolností za primeraný, spravodlivý a za spôsobilý naplniť funkciu individuálnej aj generálnej prevencie trestu. Uvedené platí zvlášť za

súčasného uloženia probačného dohľadu nad správaním obžalovaného v skúšobnej dobe, so súčasným uložením zákazu požívania omamných, psychotropných a iných návykových látok, v porovnaní s prvým rozsudkom navyše aj zákazu užívania alkoholických nápojov, ako aj príkazu zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Zneužívanie návykových látok a nedostatok prostriedkov na uspokojovanie životných potrieb totiž zjavne malo podstatný vplyv na spáchanie súdeného skutku obžalovaným. Hrozba výkonu trojročného trestu odňatia počas skúšobnej doby (až) štyroch rokov zároveň podľa názoru súdu dostatočne zabezpečí ochranu spoločnosti pred prípadným ďalším páchaním trestnej činnosti obžalovaným. Bude tak vecou obžalovaného, aby viedol riadny život, nedopúšťal sa ďalšej protiprávnej činnosti a nedal tak dôvod na nariadenie výkonu podmienene odloženého trestu odňatia slobody.

Na základe uvedených skutočností okresný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho oznámenia na Okresný súd Trebišov. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku. Rozsudok môže odvolaním napadnúť:

- a) prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku
- b) obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka, okrem výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie, že je vinný
- c) v prospech obžalovaného i príbuzní obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Prokurátor môže tak urobiť i proti vôli obžalovaného. Ak je obžalovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže i proti vôli obžalovaného za neho v jeho prospech odvolanie podať aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca
- d) poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.